

In vogelvlucht

**Historische binnenstad
en veel musea**

• Basel

**Diepe kloven
in het gebergte**

Barokstad

Jura

• Solothurn

• Neuchâtel

**Authentieke
kaasboerderijen**

• Bern

Emmental

Echt Zwitserse steden

• Fribourg

**Vruchtbare
wijngaarden**

• Lausanne

Meer van Genève/
Lac Léman

• Montreux

**Mondaine steden
aan het water**

• Genève

Alpenmuur

Groot is het contrast
met het warme dal.

Wallis
• Martigny

• Sion

• Brig

**Besneeuwde
4000-ers**

• Zermatt

Zwitserland — bergland tussen het noorden en het zuiden van Europa! We vliegen er even overheen, over blauwgroene meren, gletsjers en besneeuwde Alpen-toppen, vlaktes en valleien vol historische stadjes.

**Grootste
stad**

• Schaffhausen

Kunst

• Winterthur

Bodensee

Sankt Gallen

• Zürich

• Einsiedeln

**Barok-
kloosters**

• Luzern

Vierwoudstedenmeer

• Schwyz

**Historisch hart
van Zwitserland**

Chur

• Andermatt

150 bergdalen

• Davos

**Spectaculaire
spoorlijnen**

• Sankt Moritz

Palmen!

Zonnig Ticino

• Bellinzona

Locarno

**Italiaanse taal en flair
en subtropisch planten**

Lugano

Van hot naar her

Bevindingen — Zwitsers vormen een mix van culturen, mensen en heel veel talen. Steden vol kunst en cultuur staan in contrast met hoge bergen en een woeste natuur. Avonturenland voor bergsporters, maar ook perfect voor city trips.

Eiger, Mönch, Jungfrau

Zwitserland ligt in het hart van de Alpen. Iedereen kent de 'grote drie': Eiger, Mönch, Jungfrau, en natuurlijk de Matterhorn, de meest gefotografeerde berg ter wereld. Maar liefst 48 vierduizenders zijn het letterlijke hoogtepunt en de gletsjers van het Jungfrau-Aletschgebied zijn opgenomen op de UNESCO-Werelderfgoedlijst. Voor het uitzicht op deze hoge toppen neem je natuurlijk een van de vele kabelbanen, waarvan dit land de pionier is. Bij het Jungfraujoek (3454 m), de Metro Alpin in Saas-Fee, of de Klein-Matterhorn (3800 m) bij Zermatt zit je er middenin.

Wijnland

Tussen al die hoge bergen worden in de dalen van Vaud, Wallis en Ticino de lekkere wijndruiven verbouwd. Het beste koop je hier wijn direct bij de wijnboer, want de meeste Zwitserse wijnen (98%) worden in het land zelf opgedronken.

Zwitserse precisie

In het land waar bussen en treinen stipt op tijd rijden is de horloge- en klokkenindustrie ontstaan. Ook een ander precisie-instrument, het Zwitsers zakmes, werd wereldberoemd.

Wie kent het niet? Het geklingel van de koebellen op de alpenweide. Voor de meeste bergbewoners en toeristen een vertrouwd geluid. Maar volgens activisten zijn koebellen geluidsoverlast en dierenmishandeling. Gelukkig worden de grootste bellen alleen bij speciale gelegenheden gedragen en hopelijk horen we de koeien nog lang (zachtjes) klingen.

De perfecte city trip

Zwitserland heeft mooie steden en heel veel kleine historische stadjes. Meestal met een goed behouden historische binnenstad. Leukste steden voor een city trip zijn (in volgorde van persoonlijke voorkeur): Basel, Bern, Lausanne, Zürich, Luzern en Lugano. Maar ook veel wat kleinere mooie stadjes die je op een rondreis niet mag overslaan. Bijvoorbeeld: Solothurn, Murten, Fribourg, Sion, Thun, Sankt Gallen, Winterthur, Chur, Bellinzona en Locarno. Door de korte afstand tussen veel steden is een gecombineerd bezoek aan twee of drie steden dan ook goed te doen. Denk aan Basel-Solothurn-Bern, of Zürich-Winterthur-Sankt Gallen.

Fondue of raclette?

Kaasfondue (een mix van gesmolten kaas, geserveerd in een pan), raclette (voor het vuur gesmolten plakken raclettekaas) en croute au fromage stammen oorspronkelijk uit Franstalig Zwitserland, maar zijn in heel Zwitserland geliefd.

Outdoorparadijs: 'Zwitserland heeft meer dan 20.000 km aan wandel-, fiets- en kanoroutes'.

Ook een land voor waterliefhebbers

Persoonlijk ga ik graag naar Zwitserland om in de Alpen te wandelen en om te klimmen of te skiën, maar Zwitserland is ook een heerlijk land voor waterratten! Het heldere en schone water van de meren van Ticino, Genève of Bodensee nodigt 's zomers uit tot een duik. En met een waterdichte drijftas voor je kleren kun je bij mooi weer gewoon meedoen met de Zwitsers, die massaal in de Rijn bij Basel en de Aare in Bern springen, om zich mee te laten drijven met de rivier. Zwemspullen dus niet vergeten! En nodigt het weer niet uit tot een duik in de buitenlucht, dan zijn er altijd nog de vele verwarmde zwembaden, thermen, wellnesscentra, hotels met spa's en sauna's om heerlijk te ontspannen.

Basel en de Jura

Poort tot Zwitserland — een eerste kennismaking met Zwitserland: de metropool Basel met zijn historische binnenstad, vele musea, moderne kunst en architectuur.

blz. 24

Fondation Beyeler

De privéverzameling van Hildy en Ernst Beyeler geeft met 250 topstukken een schitterend overzicht van de klassiek-moderne kunst.

blz. 32

Watch Valley

‘Vallei van de Horloges’ is de bijnaam van de Zwitserse Jura, de streek van de horloge-industrie. Die begon in de 15e eeuw in Genève en verspreidde zich over de hele Jura, waar nog steeds de bedrijven en musea van beroemde horlogemerken zijn gevestigd.

Veilig zwemmen met een drijftas in de Rijn bij Basel.

Erin duiken

blz. 17

Basel ★

De tweede stad van Zwitserland is een levendige studentenstad met een internationale sfeer. Met zijn middeleeuwse binnenstad, de hoogste museumdichtheid van het land, moderne architectuur en een swingend uitgaansleven is het een echte cultuurstad.

blz. 30

Mont Chasseral (1607 m)

Een van de hoogste bergen van de Jura. Het uitzicht op de Berner Alpen vanaf de top is fenomenaal.

blz. 26

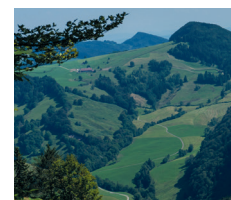
Rhybadhüsli

Op de hoge badsteiger tegenover het Tinguely-museum in Basel vind je het zonneterras Veronica. Daar kun je de Rijnzwemmers met hun drijftassen zien voorbijkomen, terwijl je geniet van een lunch of diner.

blz. 28

Saint-Ursanne

Schilderachtig gelegen aan de rivier de Doubs, het mooiste middeleeuwse stadje van de Jura.

blz. 29

Freiberge

Wandelen door een mozaïek van bossen en open velden met reusachtige sparren en grote boerderijen. Het smalspoortreintje tussen Saignelégier en Glovelier maakt lange trein-wandelcombinaties mogelijk.

blz. 31

La Chaux-de-Fonds

Deze plaats bezit maar liefst zeventig horloge-fabrieken. Bezoek het Musée International d'Horlogerie, bekroond om zijn prachtige collectie.

Op de 31e verdieping van de Messeturm in Basel geniet je van een drankje met uitzicht!

In Basel mag je baden in enkele stad fonteinen. Ja, je leest het goed! Dat is een lange traditie. Trek je zwembroek aan en stap op warme dagen in een heerlijk koele fontein.

beleven

&

De poort tot Zwitserland

V

Voor velen de eerste kennismaking met Zwitserland: in een bocht van de Rijn, op het drielandenpunt met Frankrijk en Duitsland, ligt de metropool Basel. Het is een levendige studentenstad met een internationale sfeer, een prachtige historische binnenstad, toonaangevende musea en overal moderne kunst en architectuur. Als poort tot Zwitserland vormt de stad een ideaal startpunt voor een rondreis door het land.

Tussen Basel en het Meer van Genève rijst de Jura op, een langgerekt middelgebergte dat zich over 250 km uitstrekt langs de grens met Frankrijk. Het smalle gebergte is ooit ontstaan doordat de oprijzende Alpen het vlakke kalksteenplateau als een tafelkleed wegduwden en in steile golven plooiden. Aan de oostkant is de Jura op zijn hoogst en steekt hij 1000 m uit boven het vlakke Mittelland. De hoogste Juratoppen liggen hier op een rij: Chasseral (1607 m), Chasseron (1607 m) en Mont Tendre (1679 m), uitzichtpunten hoog boven de meren van Biel en Neuchâtel.

Achter die hoge Juratoppen gaat een landschap schuil van parallelle bergketens en golvende hoogvlakten. Bossen met grote sparren wisselen af met ge-

TER ORIËNTATIE

0

Toeristische info: Basel stad: basel.com; Baselland: baselland-tourismus.ch; Jura (inclusief de meren van Biel, Neuchâtel en Murten): j3l.ch (Jura & 3 Lacs).

Vervoer: Euro airport Basel-Mulhouse-Freiburg ligt op Frans grondgebied niet ver van het drielandenpunt. Er zijn tram- en busverbindingen met het Zwitserse treinstation Basel SBB (20 min.). Treinreizigers uit Duitsland stappen het beste uit op Basel Badische Bahnhof, het station langs de spoorlijn uit Duitsland.

isoleerde boerderijen en bergweiden vol gentianen. De Juraketens worden doorsneden door rivieren en kloven. Het gebied is grotendeels dunbevolkt, in de dalen liggen dorpen, middeleeuwse stadjes en kastelen. Delémont en horlogestad La Chaux-de-Fonds zijn de enige steden van enige omvang.

We volgen de Jura van noord naar zuid; beginnend in de Duitstalige kantons Aargau, Basel, Solothurn en Bern komen we naar het zuiden toe al snel in de Franstalige kantons Jura, en (delen) van de Neuchâtel en Vaud, die het grootste deel van de Jura innemen.

Basel

In een bocht van de Rijn, op het drielandenpunt met Frankrijk en Duitsland, ligt de metropool Basel. Het is de enige Zwitserse stad met een haven die voor grote schepen bevaarbaar is. De ligging aan de Rijn heeft de ontwikkeling van de stad sterk bevorderd. Al sinds de Romeinse tijd werd de rivier met legerkampen en vestingen verdedigd.

De toegangspoort Basel vormt het economisch zwaartepunt van Noordwest-Zwitserland. Met 190.000 inwoners is Basel, na Zürich en Genève, de derde stad van Zwitserland. Groot geworden door de chemische en farmaceutische industrie, de haven, de handel en het bankwezen. En met zijn charmante middeleeuwse binnenstad, moderne architectuur en een swingend uitgaansleven is Basel een echte cultuurstad. De stad heeft de hoogste museumdichtheid van het land en telt maar liefst dertig musea.

Geschiedenis

Basels historie gaat terug tot de 3e eeuw, toen de Romeinen langs de Rijn de legerplaats Basilia aanlegden. In de 4e eeuw werd Basel prijsgegeven aan de Alemannen die de Rijn overstaken. In de middeleeuwen vestigden de Franken zich op deze plaats en ontwikkelde Basel zich tot een zelfstandige stadstaat met een bisschop aan het hoofd. In 1501 trad Basel toe tot het Zwitserse Eedgenootschap. Kort daarna kreeg de Reformatie er een grote invloed, zozeer zelfs dat de bisschop en het domkapittel de stad verlieten: Basel werd een protestantse stad. Papierindustrie, drukkerijen en de zijde-industrie brachten in de 16e tot 18e eeuw grote welvaart. Met de bereiding van kleurstoffen voor de zijde-industrie werd de basis gelegd voor de grote chemische en farmaceutische concerns van tegenwoordig.

Het Rathaus van Basel is gebouwd in renaissancestijl, heeft gotische ornamenten, een prachtige klok en kleurige schilderijen

Toonaangevende architectuur

In de 20 eeuw groeide de handel en vestigden veel banken in Basel hun hoofdkantoor. De laatste decennia volgde een bouw golf van moderne musea en steeds hogere kantoorgebouwen, ontworpen door toonaangevende Zwitserse en internationale architecten. Projecten als de uitbreiding van het Kunstmuseum (2016) en de recente Rochetorens 1 (2015) en 2 (2022), van de bekende chemiereus Hoffmann-La Roche maken Basel tot de onbetwiste architectuurhoofdstad van Zwitserland. Roche Turm 2 is met 205 m momenteel het hoogste gebouw van Zwitserland.

land en in België heeft geen bezoekadres en je kunt ze niet meer bellen. De website myswitzerland.com is zeer uitvoerig en biedt informatie op regio, plaats, allerlei thema's en ook boekingsmogelijkheden. Je kunt via de website diverse brochures downloaden en vragen stellen via het contactformulier.

myswitzerland.com

Informatie ter plaatse

In alle grotere plaatsen en steden zijn toeristenbureaus (Tourist Office of Tourist Information Points). De adressen en websites zijn bij de betreffende plaatsen vermeld. Je kunt er onder meer terecht voor hotelreserveringen, het boeken van tours en excursies en het aanschaffen van museumpassen of andere kortingspassen.

Internet

Hier worden enkele algemene toeristische websites en apps vermeld ter voorbereiding van je vakantie. Aan het begin van ieder hoofdstuk vind je een overzicht van de regionale toeristische websites.

Feestdagen: feiertagskalender.ch.

Restaurants: gastro.ch.

Grand Tour of Switzerland app: ontdek en plan je rondrit langs deze iconische autoroute.

In Your Pocket - City Essentials app: deze gratis app biedt compacte gidsen voor ongeveer twintig Zwitserse steden. Je vindt er allerlei tips over bezienswaardigheden en activiteiten, cafés, restaurants en openbaar vervoer. Met geïntegreerde kaart (ook offline).

Veiligheid en noodgevallen

In Zwitserland gelden de gebruikelijke voorzorgsmaatregelen: laat geen waardevolle spullen in de auto achter en berg ze op een veilige plek op in grote mensenmassa's en op drukke plaatsen.

Medische zorg

Het niveau van de zorg in Zwitserland is hoog, maar duur. Zorg mede daarom voor een goede reisverzekering. Vraag bij je zorgverzekeraar of via ehic.nl een **Europese gezondheidskaart (EHIC)** aan, voor vergoeding van noodzakelijke medische zorg bij ziekte of ongeval. De meeste zorgverzekeraars geven een zorgpas uit die tevens dient als Europese gezondheidskaart.

Teken: let op teken als je wandelt of kampeert in de natuur, want deze kunnen de ziekte van Lyme overbrengen.

Apotheken

Apotheken zijn geopend van 8.30-18.30 uur, buiten deze tijden zijn er 24-uursdiensten. Het is raadzaam zelf een reisapotheek met reguliere geneesmiddelen mee te nemen. Voor geneesmiddelen die onder de Opiumwet vallen (bepaalde slaapmiddelen en sterke pijnstillers) heb je een gelegaliseerde medische verklaring nodig (meer informatie: hetcak.nl).

Noodnummers

Landelijk alarmnummer: 112

Politie: 117

Ambulance: 144

Brandweer: 118

ANWB Alarmcentrale: 0031 70 314 14 14

Blokkeren bankpas/creditcard: deze telefoonnummers staan vermeld op de passen of heb je ontvangen via je bank (voor vertrek noteren en meenemen). Of gebruik bij diefstal of vermissing van bankpas/creditcard: +31 88 385 53 72 (Bankpassen Meldcentrale), cardstop.be.

Ambassades / consulaten

...voor Nederland: Nederlandse Ambassade: Seftigenstrasse 7, 3007 Bern, tel. 031 350 87 00, nederlandwereldwijd.nl, alleen op afspraak. In noodgevallen kun je bellen met het BZ Contactcenter in Nederland: tel. +31 247 247 247.

...voor België: Belgische Ambassade: Weltpoststrasse 4, Postfach CH-3000, Bern 16, tel. 031 350 01 50, switzerland.diplomatie.belgium.be.

Vervoer ter plekke

Eigen vervoer

Voor het gebruik van snelwegen in Zwitserland heb je een **Autobahnvignet** nodig. Het vignet is een kalenderjaar geldig plus december ervoor en januari erna. Het vignet kost CHF40 en je kunt kiezen uit een sticker of een digitale variant, een *E-Vignette*. Het papieren vignet is verkrijgbaar bij de ANWB, bij tankstations in Duitsland vóór de grens, of direct aan de grens. De digitale versie koop je het best via de officiële site: via.admin.ch/shop/dashboard. Let op: koop het niet via andere websites, je bent dan vaak veel duurder uit. Aanhangers en caravans moeten een eigen vignet voeren. Voor een huurauto in Zwitserland hoeft je geen extra vignet aan te schaffen. Verder wordt er tol geheven bij enkele grote Alpentunnels buiten de snelwegen, zoals de Grote Sint Bernhardtunnel en de San Bernardinotunnel.

Hulp bij pech en ongeval: langs de snelwegen kun je bij praatpalen, telefonisch op tel. +41 140, of via de **TCS-app** de hulp inroepen van de **TCS** (Touring Club Suisse, tcs.ch), de zusterorganisatie van de ANWB.

Parkeren

De meeste stadscentra kennen betaald parkeren. In een 'blauwe zone' kan met een parkeerschijf gratis worden geparkeerd. Bij het parkeren op een steile helling moet je de auto behalve met de handrem nog extra vastzetten door hem ook nog in de laagste versnelling te zetten, een band tegen het trottoir te draaien, of door een steen achter een wiel te plaatsen. Parkeren en stoppen is verboden ter hoogte van een gele streep.

(AFWIJKENDE) VERKEERSREGELS

Maximum snelheid: autosnelweg: 120 km/u; buiten de bebouwde kom 80 km/u; binnen de bebouwde 50 km/u. Boetes voor snelheidsovertredingen zijn zeer hoog!

Alcohol: het maximaal toegestane alcoholgehalte in het bloed is 0,5 promille; voor bestuurders die hun rijbewijs korter dan 3 jaar hebben is dit 0,01 promille.

Mobiel bellen: voor alle bestuurders (ook fietsers) verboden tijdens het rijden. Handsfree bellen is toegestaan.

Bergwegen: stijgend verkeer heeft voorrang op dalend verkeer, tenzij het stijgende voertuig zich dicht bij een uitwijkplaats bevindt. Op een *Bergpoststrasse* (postweg), herkenbaar aan een blauw vierkant bord met een gele signaalhoorn, moeten de aanwijzingen van de postautochauffeur worden opgevolgd.

Verlichting: ook overdag verplicht met licht aan te rijden.

Flitspaalsignalering: radar detectieapparatuur is verboden evenals apparatuur met signalering voor flitspalen (navigatieapps, telefoons, tablets en laptops).

Winterbanden en sneeuwkettingen: het gebruik van winterbanden is niet verplicht, maar als je bij winterse omstandigheden in een auto zonder winterbanden het overige verkeer hindert, kun je een boete krijgen. Bij een ongeval kan men je aansprakelijk stellen. Het gebruik van sneeuwkettingen is verplicht als de toestand van de weg dat noodzakelijk maakt; dat staat aangegeven met een verkeersbord. Je wordt aangeraden in de winter altijd sneeuwkettingen mee te nemen.